

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica

Mayr, Anton

MDCCXXXII

Quæstio III. De Subjecto Habitûs Fidei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84303](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84303)

gnificare, vel habentem habitum fidei, vel habentem actum fidei moraliter perseverantem: & in hoc secundo sensu talis hæreticus dicitur fidelis.

Ad 2. confir. neg. conf. S. Doctor loquitur de fide actuali, quam DEUS donat peccatori infideli, dum cum eo per auxilium extrinsecum concurrat ad actum fidei, ut colligitur ex toto illo articulo, & vel maxime ex illis, quæ eodem loco habet, nempe per solam fidem non sanari hominem simpliciter; quia non remouetur culpa præcedentis infidelitatis: sed tantum sanari secundum quid, ut scilicet cesset à tali peccato, seu actu peccati; nam statim addit: Hoc autem frequenter contingit, quod aliquis desistat ab uno actu peccati, etiam DEO hoc faciente, qui tamen ab actu alterius peccati non desistit, propria iniquitate suggerente: & per hunc etiam modum datur aliquando homini à DEO, quod credat: ergo loquitur Angelicus de cessatione ab infidelitate actuali, seu de actu fidei: quem actum etiam significat ipsa vox credere. Quando autem huc afferuntur textus S. Augustini, citati n. 621. ipsi quoque explicari possunt de fide actuali.

707. Ob. 3. Gratia requirit aliquam dispositionem in subjecto: ergo ante illam prior infunditur fides. Confir. Si fides, & spes, dependent à gratia, non est assignabilis ratio, cur præ habitibus moralibus in peccatore conferuntur: sed debet dari ratio: ergo. Resp. retorq. argum. ergo etiam habitus poenitentiae infunditur ante gratiam; quia etiam aliqua poenitentia prærequiritur. In forma dist. ant. gratia requirit aliquam dispositionem actualem. conc. ant. habitualem. neg. ant. & conf. Dispositio autem ista, siue actus fidei, aut aliarum virtutum, non procedunt ab habitu, sed ab auxilio extrinsecò, sicut etiam actus contritionis, si eliciatur à peccatore.

708. Ad confir. iterum retorq. argum. Si habitus fidei, & spei, non dependent à gratia, cur dependent alii? scilicet talis est voluntas DEI, quæ innotescit nobis sufficientissime ex Tridentino. In forma, dist. ma. non est assignabilis ratio, distincta à voluntate DEI, quæ nobis certò sit cognita. om. ma. quæ saltem probabiliter sit nobis cognita. neg. ma. & dist. sic mi. neg. conf. Per se sufficeret sola voluntas DEI: potest tamen adhuc alia assignari ratio probabilis, ex eo, quod habitus fidei, & spei, sint quasi fundamenta vitæ spiritualis, & eorum actus maxime necessarii, quodque DEUS ex sua misericordia noluerit, hominem spoliare omni dono superno: sed voluerit, ei hos habitus relinquere, nisi specialiter, per peccata immediatè opposita, eos demereatur. Cum autem habitus piæ affectionis etiam necessarius sit ad actus fidei, putant Lugo disp. 16. de fide sec. 3. n. 44. & Haunoldus l. 3. tr. 1. c. 9. n. 431. etiam eundem in peccatore manere: imò & habitum elicivum iudicii practici supernaturalis de credibilitate revelationis: quod quidem valde pro-

R. P. Ant. Mayr. Theol. Tom. I.

babile est: sed non ita certum, ut certum est manere habitus spei, & fidei, de quibus id est de fide ex Tridentino. Contra 2. conclusionem non est, quod à Theologis obijciatur. Jam quæstionibus hucusque agitatæ affinis est quæstio de subjecto habitus fidei: ex cuius occasione etiam statim agendum, de subjecto spei, & charitatis; tum ne plura hæc dicenda, alibi iterum repeti necesse sit; tum ut discrimen inter habitus Theologicos hac in re clariùs notetur.

QUÆSTIO III.

De Subjecto Habitûs Fidei.

ARTICULUS I.

In quibus Subjectis dentur Habitus Fidei, Spei, aut Charitatis.

709. Dico 1. Habitus charitatis datur in omnibus iustis, viatoribus, & comprehensoribus, etiam ipso Christo Domino: non autem in graviter peccantibus. ita certissima omnium. Prob. 1. p. conclusionis. Inprimis si supponatur, habitum charitatis (ut aliqui volunt) esse identificatum cum gratia sanctificante, tunc clarum est, quod sit in omnibus iustis, in quibus omnibus est ea gratia, utpote forma denominans iustos: cumque Christus Dominus etiam habeat gratiam sanctificantem, ejusdem speciei cum nostra, etiam in ipso erit habitus charitatis.

Si autem supponatur (ut plures volunt) habitum charitatis esse distinctum à gratia, tamen negari non potest, quod ipse ex lege DEI sit semper connexus cum gratia, & cum ea in justificatione infundatur, ut docet Tridentinum sess. 6. c. 7. his verbis: Unde in ipsa justificatione, cum remissione peccatorum, hæc omnia simul infusa accipit homo per Jesum Christum, cui inseritur, fides, spes, & charitatem. Intelligitur autem charitas habitualis; nam hæc ibidem dicitur justificationis inherere: hoc est, in ipsis tamdiu manere, donec peccato gravi expellatur: ergo iterum, ubi datur gratia, scilicet in omnibus iustis, datur etiam habitus charitatis, cum ea connexus, & cum eadem infusus: cumque, ut jam dictum, Christus Dominus habeat etiam gratiam sanctificantem, quamvis longè intensiorem, tamen ejusdem speciei cum nostra, quæ est radix habituum supernaturalium, habet etiam similem habitum charitatis, uti omnes concedunt.

710. Hic autem habitus charitatis non cessat in Beatis, seu comprehensoribus (uti cessat fides, & juxta multos etiam spes) nam in cœlo quoque charitas potest elicere suos actus amoris, ubi tamen fides suos actus non potest elicere: neque etiam spes juxta eos, qui eam in Beatis negant permanere. Hinc de charitate dicit Apostolus 1. Corinth. 13. v. 8. Charitas nunquam exsedit: quæ verba

C c

SS. Pa-

SS. Patres citandi *n. 713.* & interpretes, communiter explicant in hunc sensum, quod charitas nunquam cesserit, nisi peccato gravi destruat: & hinc nec in cælo desinat, ubi peccato locus non est: imò Estius *in hunc locum* ait, hunc sensum palam ostendi ex subsequenter donis, quæ ibi dicuntur cessare.

Probatur jam 2. pars conclusionis, scilicet, quod charitas non maneat in ullo graviter peccante. Concilium Tridentinum *sess. 6. c. 15.* sic definit: *Afferendum est, non modo infidelitate, per quam & ipsa fides amittitur, sed etiam quocunque alio mortali peccato, quamvis non amittatur fides, acceptam justificationis gratiam amitti.* Jam huic justificationis gratiæ est annexus, saltem ex lege DEI, habitus charitatis, ut supra dictum: ergo iste habitus unà cum illa gratia amittitur: & hanc sequelam ex his verbis deducunt omnes Theologi post Tridentinum: & qui priores fuerunt, idem etiam jam ante Tridentinum docuerunt.

711. Dico 2. Habitus fidei, & spei, dantur in quolibet puro homine justo, & viatore, donec per peccatum ipsis contrarium expellantur. Dico 1. *puro homine*; nam aliter loquendum est de Christo Domino, qui, ut paulò post dicemus, nec habitum fidei, nec spei habuit. Dico 2. *viatore*; quia de Beatis postea loquemur. Conclusio est certissima, & prob. Tridentinum citatum *n. 709.* dicit, hos habitus infundi in justificatione, adeoque dari in justis: Addit dein *sess. 6. c. 15.* fidem non amitti quocunque gravi peccato: ergo multò magis sentit, eam manere in omni justo: & par est ratio de spe. Accedit, quod isti habitus, uti & habitus aliarum virtutum, ex natura sua sint permanentes, nisi à contrario expellantur: ergo.

712. Quod jam spectat ad expulsionem, seu destructionem istorum habituum, docet Tridentinum *sess. 6. c. 15.* (verba dedimus *n. 710.*) fidem non destrui, quovis peccato, sed tantum infidelitate, quæ est ipsi directè contraria: & à paritate rationis inferunt communissimè auctores, etiam spem non destrui, nisi vel destructa fide, cui quasi fundamento innititur, vel admixta desperatione, quæ spei immediatè contraria est. Quod verò attinet ad reliquos habitus virtutum supernaturalium, docent communissimè auctores, eos, cum radice in gratia sanctificante, cum ista etiam destrui per quodvis mortale peccatum.

Cum autem hæc res potissimum decidenda sit ex auctoritate, ex qua nobis innotescere debet voluntas DEI, volentis potius producere habitus talis naturæ, aut essentia, quam alterius, ideo hic ipse consensus communissimus authorum est optimum argumentum, & solida probatio. Quare autem DEUS voluerit, relinquere homini peccatori, non quidem alias virtutes, attamen fidem, & spem, ratio præcipua est ipsius benignissima voluntas, qua noluit hominem, quamvis peccantem, privare pri-

mis quasi radicibus conversionis, per quas nempe fit primus motus præparationis ad justificationem, de qua præparatione agit Tridentinum *sess. 6. c. 6.*

713. Dico 3. Habitus fidei non datur in Beatis (& par est ratio de Christo Domino adhuc vivente; cum hic nunquam fuerit tantum viator, sed semper simul comprehensor, hoc est, gaudens visione beatifica DEI) ita communis. Prob. S. Paulus *1. Corinth. 13. v. 9.* ait: *Ex parte enim cognoscimus, & ex parte prophetamus: cum autem venerit, quod perfectum est, evacuabitur, quod ex parte est: id est imperfecta cognitio fidei cessabit.* & infra *v. 12.* *Nunc cognosco ex parte, tunc autem cognoscam, sicut & cognitus sum: nunc autem manent fides, spes, charitas.* Ubi per particulam autem videtur Apostolus innuere diversitatem statûs viæ, in qua manent tria hæc, à statu patriæ, in qua manet sola charitas: de qua scilicet jam dixerat *v. 8.* *Charitas nunquam excidit:* unde S. Hieronymus *in 1. ad Cor. c. 13. & in hæc verba* ait: *Charitas nunquam excidit, hoc est, ipsa sola permanet in futuro.* & S. Chrysostomus *homil. 34. in c. 13. ep. 1. ad Cor. & hunc locum*, docet, Apostolum extollere charitatem supra fidem; eoquod ista semper duret, imò post mortem in futuro crescat. Idem docent SS. Augustinus, Anselmus, & alii.

Ratio autem est; quia obscuritas fidei, licet stet cum evidentia in attestante, seu cum evidentia aliqua abstractiva, de existentia testimonii Divini: non tamen stat cum evidentia intuitiva, seu clara visione beatifica ipsius testimonii Divini in se, ut sumitur ex illo *2. Petri 1. v. 19.* ubi fides vocatur *lucerna lucens in caliginoso loco, donec dies elucescat, & Lucifer oriatur:* hoc est, donec dies visionis beatificæ adveniat, quo cesset fides: sicut nempe lucerna extinguitur die illucescente. Hinc, licet Beati non omnia viderent in Verbo; quia tamen vident intuitivè ipsam authoritatem Divinam, seu testimonium DEI, non haberent amplius objectum formale, prout requiritur ad fidem: adeoque nec illa, quæ in authoritate, seu testimonio DEI clarè viso viderent, possent strictè loquendo credere, seu actum fidei circa ea elicere.

Quare, cessante fine habitûs fidei, cessat etiam ipse habitus; unde, quando de Christo Domino dicitur *Isa. 11. v. 5.* *Et erit iustitia cingulum lumborum ejus: & fides cinctorium renum ejus:* per fidem non intelligitur habitus fidei Theologicæ, sed fidelitas, ut habet Cornelius *in hunc locum* *Isaia:* vel intelliguntur ipsi fideles, qui Christum, tanquam suum servatorem, honoris causâ circumdabunt, ut habet idem Cornelius *ibidem*, & Melchior Canus *de locis Theol. l. 12. c. 13. resp. ad 1.* An etiam cesset in cælo pia affectio, quæ, cum sit habitus voluntatis, possitque elicere alios actus, saltem secundarios, e. g. gaudii de actibus fidei, in via elicitis, nolim divinare. vide Arri-

gam

gam, & præsertim Cardinalem de Lugo de fide disp. 17. sec. 3. n. 45.

714. Dico 4. Habitus fidei etiam non manet in damnatis, aut dæmonibus. ita communis, & verissima cum S. Dionysio de Divin. nomin. c. 4. post medium ubi docet, dæmones carere omnibus donis Divinis, tam secundum habitum, quam secundum operationem; sic enim ait: *In quo enim, obsecro, malos fieri dæmones dicimus, nisi in vacatione* (hoc est evacuatione, seu privatione) *Divinorum bonorum, habitus, & operationis?* S. Augustinus quoque de civitate DEI. l. 9. c. 21. ait, dæmones non cognovisse DEUM per lumen, quod illuminat fideles, sed per alia Divinæ virtutis effecta, & signa occultissima &c.

Quare dæmones quidem, & etiam Angeli beati, dum adhuc erant viatores, habuerunt habitum fidei, ut docet S. Thomas 2. 2. q. 5. a. 1. in corp. ex ea ratione; quod non sint creati in puris naturalibus, nec statim facti beati: adeoque etiam debuerint habere fidem in intellectu, & spem in voluntate. Cui rationi accedit etiam ista, quod Angeli debuerint posse mereri, captivando suum intellectum, & credendo: maxime cum spirituales essent, nec patiendi mereri possent. Attamen tam boni, quam mali Angeli, postea habitum fidei non retinuerunt; dæmones enim fuere illo privati, sicut homines damnati: Angeli beati eum cum visione beatifica commutarunt.

Ratio autem conclusionis, tam quoad dæmones, quam quoad homines, seu quod tam dæmones, quam homines damnati habitum fidei perdant, ex Cardinali de Lugo de fide disp. 17. sec. 2. est hæc. Habitus fidei non potest elicere actum suum, nisi præcedat donum illustrationis supernæ, quo carent dæmones, & homines damnati: & consequenter habitus fidei esset in ipsis omnino otiosus; cum tamen ipse, utpote operativus, detur in ordine ad actus. Aliud est de charactere baptismi, qui, cum operativus non sit, sed tantum sit signum potestatis, habet adhuc semper finem in damnatis: cumque cedat in maiorem damnatorum confusionem, potest in ipsis manere, etiam si supernaturalis sit; nam spoliatur quidem damnati plurimis bonis supernaturalibus, at non omnibus iis, quæ cedunt in maiorem ipsorum confusionem, & tormentum.

715. Dico 5. Habitus fidei adhuc manet in animabus purgantibus. ita communis contra Hurtadum ferè solum, qui tamen etiam tantum dubitat, vel inclinat in oppositum. Prob. Inprimis, etsi illæ animæ haberent evidentiam in attestante, cum tamen nondum habeant visionem beatificam, possent adhuc ex dictis n. 459. elicere actum fidei. Dein, ut rectè ait Lugo de fide disp. 17. sec. 3. n. 49. animæ illæ non videntur habere de omnibus objectis, vel de omni revelatione, evidentiam in attestante; licet habeant de aliquibus; nam eorum status, cum sit pœnosalus, non excludit obscu-

ritatem &c. Adde S. Paulum 2. Corinth. 5. v. 7. de omnibus peregrinantibus dicere: *Per fidem enim ambulamus, & non per speciem*: ergo peregrinantes adhuc sunt peregrinantes: ergo. Quod autem Apostolus dicat, existentes in corpore peregrinari, non obest; nam animæ purgantes, etsi extra corpus sint, tamen peregrinantur; nam revera necdum sunt in termino, sed ad illum tendunt, quod est peregrinari.

716. Dico 6. In Beatis non datur actus spei primarius. ita Suarez de spe disp. 1. sec. 8. n. 5. Haunoldus l. 3. tr. 2. controuv. 5. n. 508. & alii. Probatur. Actus primarius spei tendit in DEUM ut bonum nobis, & possidendum à nobis, seu est desiderium fiduciale DEI ut possidendi: sed talis actus non datur in Beatis: ergo. ma. est probata supra n. 7. mi. prob. Licet concedatur, quod actus spei non necessario excludat possessionem boni sperati pro eodem tempore, sed tantum pro eodem signo naturæ, ut patet in Angelis, qui, ut diximus tr. de Angel. n. 114. in primo instanti se actu disposuerunt ad gratiam, adeoque etiam potuerunt se disponere, consequenter etiam potuerunt à DEO sperare auxilia, & eodem instanti ea recipere, atque iis cooperari, & sic gratiam consequi: licet, inquam, hoc concedatur, tamen actus spei primarius excludit possessionem ultimi finis; quia cum possessione ultimi finis, sive cum beatitudine, aut visione beatifica, non potest stare actus fidei, necessario pro priori naturæ prælucens ad actum spei: consequenter neque potest stare ipse actus spei: ergo. Secundo, quando res jam est visa ut prius possessa, non amplius desideratur ut possidenda: & in hoc sensu debet saltem accipi illud Apostoli ad Rom. 8. v. 24. *Quod videt quis, quid sperat?* atqui per visionem beatificam videtur DEUS jam possessus per ipsam visionem, & amorem necessario ex ista consequentem: ergo non amplius desideratur ut possidendus. Quæ ratio saltem probat, quod prosequentibus instantibus non possit dari actus spei primarius. Si autem Beati alia sperarent, distincta à DEO, & non simul DEUM, sive, si sperarent alia, non ut media ad consequendum DEUM, sed ita, ut hunc non sperarent, aut desiderarent, talis actus non esset actus spei Theologicæ, sed spei moralis: qui actus spei moralis potest manere in Beatis.

717. Dico 7. An in Beatis detur habitus spei, est satis incertum. Gormaz, Esparza, Torres, & alii nonnulli apud Arriagam tom. 5. tract. de spe disp. 28. sec. 3. n. 29. negant: econtra affirmant Suarez, Oviedo, Haunoldus, & Arriaga, qui addit, hanc esse communioem: ego nolim divinare; nam, cum actus primarius, vel proprius, à quo spes dicitur sperare, dari non possit, videtur neque habitus spei dari. Econtra ait Suarez, sufficere, si spes possit elicere actus secundarios, e. g. amorem, vel gaudium concupiscentiæ, de ipso DEO ut nobis bono jam possessio. Sed fortè iterum opponi potest, ad

essentiam actus spei pertinere, ut res nondum sit possessa: & gaudium de re referri ad alium habitum. Verum reponere potest Eximius, non debere multiplicari habitus sine necessitate: & hinc non admittendum distinctum habitum, elicitive illius gaudij, & amoris: praesertim, cum hic habitus deberet primum infundi in caelo (sicut scilicet loco habitus fidei infunditur lumen gloriae) cum in statu viae gratis admitteretur ille habitus; cum nullum actum elicere posset: & hinc melius dici, quod ipse habitus spei possit elicere illos actus gaudij, & amoris: sicut castitas non tantum potest elicere actum castitatis, qua vincit tentationem: sed etiam potest de eadem victoria gaudere: quo admisso melius dicitur, manere in caelo habitus spei, quam alius novus infundi.

Sic etiam aliqui admittunt, manere in Beatis habitum poenitentiae: non, ut eliciat dolorem, cujus Beati sunt incapaces, sed tantum aliqualem retractationem. Nec Suarezio, aut etiam his auctoribus, obijci potest, sic etiam in Beatis posse manere habitum fidei; nam fides semper involvit in suis actibus imperfectionem obscuritatis, incompossibile cum visione beatifica; cum qua tamen nihil incompossibile involvit hic actus secundarius spei &c.

Sed replicat Gormaz de spe n. 5. atque ait, Beatos ordinariè gaudere de beatitudine sua, potius ut bona DEO per charitatem, & raro gaudere de illa, ut bona sibi per concupiscentiam; unde ad hos actus, raro elici solitos, non esse necessarium habitum, qui tantum datur ad actus frequentes. Idem addit, non esse paritatem ab aliis habitibus, qui gaudere possunt de suo bono; nam illi non requirunt, ad suum actum eliciendum, futurem sui objecti, uti requirit spes. Ego, ut jam dixi, nolim divinare, neque de habitu spei, an maneat in Beatis, neque de habitu poenitentiae. Videri potest Suarez de virt. Theol. tr. 2. de spe disp. 1. sec. 8. n. 5. Gormaz loc. modo cit. Haunoldus l. 3. tr. 2. n. 508. & seq. Arriaga tom. 5. tr. de spe disp. 28. sec. 3. n. 29. & seq.

De Christo Domino tamen videtur mihi valde probabile, eum non habuisse habitum spei Theologicae; cum enim nunquam primum ejus actum elicere potuerit, utpote semper comprehensor, non debuit ipsi habitus ille infundi, propter actus tantum secundarios; unde, quae Christus desideravit, per alium habitum desideravit: qualescunque is fuerit. Quare, quando psalmista psal. 21. v. 10. in persona Christi DEUM alloquitur, dicens: *Quoniam tu es, qui extraxisti me de ventre: spes mea ab uberibus matris meae:* vox spes non significat habitum, ut patet: neque spem objectivam, seu bonum speratum, sive DEUM, in quem tendat Christus, per actum spei, seu desiderium; nam possessor boni non desiderat illud: sed significat fiduciam, seu objectum fiduciae, sive DEUM auxiliatorem; unde Jacobus Jansonius in psalterium hunc locum ita interpretatur: *Fiducia, felicitas,*

robur meum: & Canus de locis Theol. l. 12. c. 13. resp. ad 2. ait: *Dicitur enim DEUS spes Christi; quia in DEO erat fiducia ejus, non in homine. Item, quia multa etiam a DEO sperabat, quamvis non speraret gloriam animae.* Aliud est in Beatis; nam, cum isti in vita spem habuerint infusam, in ordine ad actum primum, quem tunc potuerunt elicere, potest forte facilius admitti, quod idem in ipsis permanferit, quam quod novus infusus fuerit.

718. Dico 8. In animabus purgantibus datur habitus, & actus spei. ita communis cum S. Thoma. Prob. Ista anima habet fidem, ut probatum n. 715. & necdum possident DEUM, nec vident eum (ne obijciatur illud Apostoli ad Rom. 8. v. 24. *Quod videt quis, quid sperat?*) ergo possunt DEUM possidendum sperare. Dein certitudo de re consequenda, vel etiam evidentia, non opponitur spei, ut rectè ait Gomaz de spe n. 12. quia, non obstante ea evidentia, tamen res necdum est possessa, & desideratur, quamvis cum majore fiducia. Quod enim Arriaga dicit tom. 5. tr. de spe disp. 28. sec. 2. n. 20. nempe arduum spei esse incertitudinem, non est verum; longè enim melius dicitur, arduum esse idem, ac difficile: & praesertim arduum esse, quod nostris viribus solis non est obtinibile, ut docet S. Thomas. 2. 2. q. 17. a. 1. in corp. & a. 5. ad 4. atque admittit Suarez de virt. Theol. tract. 2. de spe disp. 1. sec. 3. n. 2. itemque docet Gormaz tract. de spe n. 11. Et hoc arduum requiritur ad spem Theologicam; si enim aliquid est obtinibile solis nostris viribus, non est arduum, ut requiritur ad spem: sed ut requiritur ad magnanimitatem, prout docet Angelicus ibidem a. 5. ad 4. Haec autem tota arduitas sine omni incertitudine datur in consequendo DEO, vel beatitudine, respectu animarum purgantium: adeoque datur arduitas ad spem omnino sufficiens.

719. Dico 9. In Angelis, dum adhuc erant viatores, etiam dabatur habitus spei, ita communis. Ratio est clara; nam habuerunt fidem, ut dictum n. 714. nec tum jam DEUM possederunt, sed tamen ad eum possidendum creati fuerunt: ergo potuerunt eum desiderare: & quidem, cum habuerint auxilia a DEO sufficientissima, potuerunt etiam de eo consequendo habere magnam fiduciam: quod est formalissimè sperare. An autem Angeli beati, postquam in termino sunt statuti, retinuerint habitum spei, an non, determinandum est ex eo, quod asseritur de aliis Beatis; si enim in aliis Beatis datur adhuc habitus spei, etiam dabitur in Angelis: si autem in aliis Beatis non detur, neque dabitur in sanctis Angelis.

In daemonibus verò, & animabus damnatis, spes nulla remanet; cum enim daemones, & animae damnatae, non habeant fidem, nec ullam aliam illustrationem supernaturalem: insuper etiam certi sint, se in aeternum nihil boni impetraturos, ex duplici capite non possunt ullum actum spei elicere: consequenter in iis habitus spei esset omnino otio-

otiosus, & superfluous: adeoque non manet. Quin imò habitus spei destruitur in peccatore, in statu viæ desperante: quanto magis destruetur in æternum desperatis in termino?

ARTICULUS II.

Solvuntur Objectiones.

720. **O**B. 1. contra 4. conclusionem. *Jacob. 2. v. 19.* dicitur: *Dæmones credunt, & contremiscunt*: atqui ibi est sermo de vera fide supernaturali: ergo. prob. mi. Apostolus supponit, fidem dæmonum esse talem, qualis est fides Christianorum, quæ est supernaturalis; alias male inferret, ex inutili fide dæmonum sine operibus, etiam inutilem esse fidem Christianorum sine operibus: ergo. Resp. 1. cum quibusdam apud Lugo *de fide disp. 17. n. 11.* illud *credunt* significare idem, ac *crediderunt*: scilicet, dum erant in viâ, non autem postea; est enim apud Hebræos modus familiarissimus, ponendi unum tempus pro alio: sic illud *Luc. 7. v. 47.* *Cui autem minus dimittitur, minus diligit*: explicatur à SS. Ambrosio, Chrysostomo, Beda, Euthymio, Theophilacto, minus dilexit.

Resp. 2. neg. mi. ad prob. neg. ant. Apostolus non æquiparat utramque hanc fidem in eo, quod supernaturalis sit, sed quod utraque sine operibus sit inutilis: sive de in supernaturalis sit, sive non: &, ut ait Cornelius *in hunc locum*, vult dicere: quid prodest tibi fides tua sine operibus? tam parum, quam dæmonibus sua: licet non sit in omnibus paritas: & hæc est communis responsio teste Lugo *de fide disp. 17. n. 12.* Quamvis autem hac ratione ex fide dæmonum non probaretur valde efficaciter inutilitas fidei supernaturalis, ait Lugo *cod. n. 12.* eam ab Apostolo aliis argumentis ibidem probari.

721. Ob. 2. contra 6. conclusionem. Beati, etsi non possint sperare DEUM, hic, & nunc possidendum, possunt tamen sperare eum in æternum à se possidendum; nam tempus futurum, & possessio futura, nondum possidetur: ergo Beati possunt elicere actum spei primum, scilicet desiderium fiduciale circa ipsum DEUM. Resp. cum Suarez *de virtutib. Theol. tr. 2. de spe disp. 1. sec. 8. n. 5.* nego suppositum; æternitas enim DEI est ipse DEUS: ergo, dum possidetur ipse, jam possidetur ejus æternitas tota simul. Si autem illud *in æternum* appelleret super possessionem, quasi diceretur, posse sperari æternam possessionem DEI. Resp. cum Beati sint certissimi de perpetuitate possessionis, eaque immutabiliter ipsis à DEO concessa sit, saltem in radice, quatenus ipsis concessum est lumen gloriæ, quod eam exigit, non possunt eam amplius sperare, ex eo; quia non est amplius bonum arduum,

prout requiritur ad spem, ex dictis *n. 718.* Possunt enim Beati beatitudinem, & ejus ulteriorem semper continuationem, habere viribus propriis: non quidem viribus ex natura propriis, sed tamen propriis ex gratia, jam immutabiliter ipsis concessa. Licet autem requiratur adhuc concursus DEI, hoc non impedit, quò minus dicantur Beati viribus propriis beatitudinem habere: modò is concursus debeat, ut debetur lumini gloriæ; alias neque quidquam naturale possemus viribus propriis efficere. Adde, quod Beati non possint, eam possessionem perdere; unde, licet possint ulterius desiderare visionem in futurum, tamen non possunt, eam sperare per actum saltem primum; quia eam jam immutabiliter, & inamissibiliter habent: quidquid sit, an tale desiderium dicendum sit actus spei secundarius &c.

DISPUTATIO VI.

De Spe, & Charitate Theologica.

722. **P**Lura jam antè de spe, & charitate disputavimus, ex occasione. Sic habitum spei Theologicum dari probatum est à *n. 8.* Eum distinctum esse à fide, probatum *ibidem*, & iterum *n. 16.* Quodnam sit ejus subiectum, expositum fuit à *n. 716.* Præceptum actus spei eliciendi explicatum est à *n. 607.* Pari ratione dari habitum charitatis, eumque Theologicum esse, probatum est *n. 8.* Ab aliis habitibus eum distingui est *eodem numero* ostensum, & iterum ex Tridentino *n. 702. & seq.* ubi ex Concilio hoc probavimus, habitum charitatis ab habitibus fidei, & spei, separabilem esse. De præcepto charitatis egimus *a. n. 607. & seq.* uti & de ejus subiecto à *n. 709.* Restant paucula de spe, & charitate, in elencho præscripta, quæ paucis etiam absolvemus.

QUESTIO I.

De Objecto Materiali, & Formali, ac Proprietatibus Habitus Spei.

ARTICULUS I.

Quid sit Spes, & quàm certa, quòdque Objectum Materiale, & Formale ejusdem.

723. **D**ico 1. *Actus Spei Theologica* rectè definitur, *Desiderium fiduciale supernaturale beatitudinis superne, DEO auxiliatori innixum.* ita ferè quoad verba Gormaz *tract. de spe disp. 1. n. 10.* & alii communissimè quoad sensum. Explicatur, & simul probatur hæc definitio, seu descriptio. Dicitur 1. *desiderium*, quod aliud non est, quàm amor concupiscentiæ, sive amor rei ut nobis bonæ, nondum possessæ, cum appetitu eam habendi